

NOTAT

27. marts 2019

DANSKE SØGNINGER I SCHENGEN-DATABASE TIDOBLET PÅ FIRE ÅR

Kontakt:

**Kommunikationschef,
Malte Kjems
+45 23 39 56 57
mkj@thinkeuropa.dk**

**Direktør,
Bjarke Møller
+45 51 56 19 15
bjm@thinkeuropa.dk**

RESUME På blot fire år er danske myndigheders brug af Schengen-databasen SIS næsten tidoblet. Det viser en sammenligning, som Tænk tanken EUROPA har foretaget på baggrund af helt nye tal. Mens danske myndigheder foretog 5,4 millioner søgninger i databasen i 2015, var antallet i 2018 vokset til 54.104.562 søgninger, svarende til godt 1 million søgninger om ugen eller 150.000 om dagen. Søgningerne resulterede i 782.573 "alerts" i systemet, hvilket bl.a. omfattede 5.438 personer og 28.239 "vehicles" (biler o.l.).

Væksten i søgninger skyldes ifølge Rigspolitiet især automatiserede søgninger fra ANPG-kameraer, som kan scanne nummerplader. Disse kameraer er f.eks. opstillet ved alle overgange ved landegrænsen mellem Tyskland og Danmark samt på strategisk udvalgte steder i Danmark. Justitsministeriet meddelte i oktober 2018 at Rigspolitiet vil øge antallet af steder, hvor der er opsat ANPG-kameraer i Danmark, fra 32 til 48.

Skulle Danmark vælge at forlade Schengen, eller blive tvunget ud af Schengen som følge af permanent grænsekontrol, der ikke er tilladt for Schengen-medlemmer, vil det betyde, at vi mister adgang til SIS-databasen. Det vil medføre, at det bliver "mere vanskeligt at udføre en effektiv grænsekontrol," fremgår det af et svar fra udlændinge- og integrationsminister, Inger Støjberg.

HOVEDKONKLUSIONER:

- I 2018 søgte danske myndigheder 54.104.562 gange i Schengen-databasen SIS, som indeholder informationer om kriminelle personer, objekter m.m.
- Det er nær en tidobling sammenlignet med 2015 og en fordobling sammenlignet med det foregående år.
- Søgningerne resulterede i 782.573 "alerts" i systemet, hvilket bl.a. omfattede 5.438 personer og 28.239 "vehicles" (biler o.l.).
- Ifølge Rigspolitiet skyldes den kraftige vækst i søgningerne, at flere søgninger foretages automatisk f.eks. fra APNG-kameraer, som automatisk scanner nummerplader bl.a. ved grænseovergange.
- Hvis Danmark indfører permanent grænsekontrol, vil vi blive tvunget til at forlade Schengen. Dermed vil vi miste adgang til at foretage søgninger i SIS-databasen. Det vil betyde, at det bliver mere vanskeligt at udføre effektiv grænsekontrol.
- Dansk Folkeparti er stærke fortalere for brugen af ANPG-kameraer, men ønsker samtidig permanent grænsekontrol, hvilket vil være en alvorlig svækkelse af kameraernes funktion, da de ikke længere vil kunne trække på den fælles Schengen-database.

EU's Schengen-grænseamarbejde handler kort sagt om at sikre den fri bevægelighed over EU-landenes indre grænser mod grundig kontrol med EU's ydre grænser. For at den fri bevægelighed for personer ikke også betyder fri bevægelighed for kriminelle, samarbejder landenes politimyndigheder på tværs af grænserne gennem Schengen, og der er oprettet en række værktøjer til at understøtte dette. Det vigtigste er Schengen-informationssystemet, SIS II. Det er den største og mest brugte af EU's databaser og kan tilgås af nationale myndigheder samt myndigheder med ansvar for grænsekontrol og anden politi- og toldkontrol.¹

Databasen gør det muligt for politiet at tilgå samt indtaste oplysninger om bestemte kriminelle handlinger, personer eller objekter (herunder rejsedokumenter og køretøjer). Politiet kan ligeledes få information om, hvordan de skal håndtere en advarsel fra systemet, når den pågældende person eller objekt er fundet. Schengen-samarbejdet er et af de områder, som er omfattet af det danske retsforbehold, men på grund af en særlig teknikalitet i forbeholdet, kan Danmark alligevel deltage i Schengen-samarbejdet.²

Skulle Danmark vælge at forlade Schengen, eller blive tvunget ud af Schengen som følge af permanent grænsekontrol, der ikke er tilladt for Schengen-medlemmer, vil det betyde, at vi mister adgang til SIS-databasen. Det vil forringe muligheden for at føre effektiv grænsekontrol, fremgår det af et svar fra udlændinge- og integrationsminister, Inger Støjberg: "Hvis vi ikke længere er med i Schengensamarbejdet, vil vi bl.a. ikke længere kunne anvende de fælles registre, f.eks. SIS II (...) Det vil reelt betyde, at det vil blive mere vanskeligt at udføre en effektiv grænsekontrol. Det vil også vanskeliggøre det samarbejde, som vi nyder godt af på politi- og strafferetsområdet."³

En million danske søgninger om ugen

Netop offentliggjorte tal om brugen af SIS II viser, at databasen er et yderst vigtigt redskab i alle Schengen-lande, og at antallet af søgninger stiger kraftigt. I 2018 foretog medlemslandenes myndigheder i alt mere end seks milliarder søgninger i SIS-systemet, hvilket resulterede i 82 millioner "alerts".⁴ SIS er dermed den ubetinget mest benyttede database i kampen mod kriminalitet i EU-regi.

¹ EU Lisa: European Agency for the operational management of large-scale IT systems in the area of freedom, security and justice: <https://www.eulisa.europa.eu/AboutUs/MandateAndActivities/CoreActivities/Pages/OperationalManagement.aspx>.

² Protokol 22 om Danmarks stilling artikel 4, Lissabontraktaten.

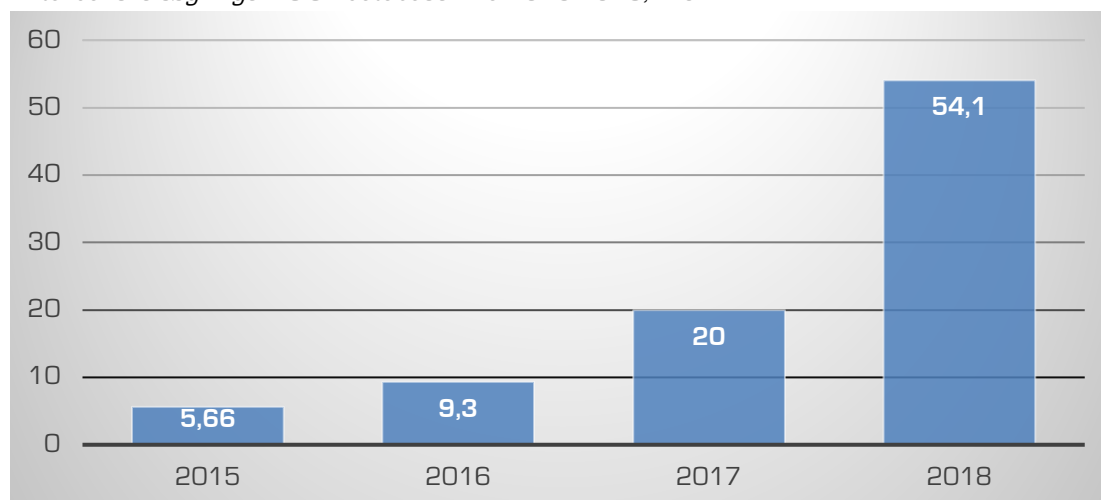
³ Spørgsmål nr. 520, <https://www.ft.dk/samling/20161/alm-del/reu/spm/520/svar/1407661/1758267/index.htm>.

⁴ "SIS II – 2018 Statistics" EU – LISA, 2019, <https://www.eulisa.europa.eu/Publications/Reports/SIS%202018%20statistics.pdf>.

Udviklingen er ikke mindst markant i Danmark, hvor der alene fra 2017 ti 2018 er sket en fordobling i myndighedernes brug af SIS II. Mens Danmark i 2017 søgte ca. 20 millioner gange i databasen, så lå tallet for 2018 på 54.104.562 millioner gange – altså rundt regnet én million gange om ugen i 2018. Går man lidt længere tilbage – til 2015 – lå tallet på blot 5,4 millioner gange. Der er altså tale om en nær tidobling i antallet af danske søgninger på blot fire år. *Se figur 1.*

Figur 1: Danske søgninger i SIS nær tidoblet på fire år

Antal danske søgninger i SIS II-databasen fra 2015-2018, mio.

Kilde: SIS II - 2017 Statistics" EU - LISA, 2018.

Stigning i automatiserede søgninger

Ifølge et svar fra Rigspolitiet til Tænketanken EUROPA fra maj 2018 er den primære årsag til den store stigning i antallet af danske søgninger flere automatiserede systemer.⁵ I den seneste opgørelse fra eu-LISA (EU's agentur for driften af it-systemer på retsområdet) fremgår det dog ikke, hvor stor en del af de danske søgninger, som foretages automatisk.

Et af politiets mest effektive automatiserede systemer er nummerpladescannerne ANPG (automatisk nummerpladegenkendelse), der blev taget i brug i Danmark for første gang i maj 2016. Scannerne er foruden danske registre koblet til Schengen-databasen, SIS II. Tilkoblingen til SIS II er helt afgørende for at kunne opfange personer, der kommer til Danmark med henblik på at begå kriminalitet. Ifølge Rigspolitiet har ANPG-kameraerne "en væsentlig betydning for den politimæssige indsats, herunder både analytisk, efterforskningsmæssigt og operativt."⁶

⁵ Svar fra Rigspolitiet til Tænketanken EUROPA, Maj 2018.

⁶ Spørgsmål nr. 51 (Alm. del) fra Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalget, <https://www.ft.dk/samling/20181/almDEL/EUU/bilag/275/1997414/index.htm>.

I oktober 2018 meddelte justitsminister Søren Pape Poulsen, at Rigspolitiet var på vej til at opsætte stationære ANPG-kameraer yderligere 16 steder, så det samlede antal lokationer kommer op på 48.⁷ F.eks. er de aktive på samtlige 13 overgange på landegrænsen mellem Danmark og Tyskland. Så sent som d. 22. marts i år har Dansk Folkepartis retsordfører (og spidskandidat til Europa-Parlamentet) Peter Kofod stillet spørgsmål til ministeren om denne vil arbejde for opsætning af endnu flere kameraer og forlængelse af den tid, hvor politiet må opbevare informationerne.⁸ Både Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti flere gange ytret ønske om at øge brugen af automatiserede scannere.⁹ Dansk Folkeparti ønsker dog samtidig at indføre permanent grænsekontrol. Dette vil være i strid med Schengen-reglerne, hvilket vil betyde at Danmark må forlade samarbejdet og derved mister adgang til SIS. Det vil være en alvorlig svækkelse af kameraernes funktion, da de ikke længere vil kunne trække på den fælles Schengen-database – og ifølge Rigspolitiet gøre det mere vanskeligt at udføre effektiv grænsekontrol.

⁷ Spørgsmål nr. 1080 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, <https://www.ft.dk/samling/20171/alm-del/reu/spm/1080/svar/1520659/1954111.pdf>.

⁸ Spørgsmål nr. S 699, <https://www.ft.dk/samling/20181/spoergsmaal/S699/spm/2034176.pdf>.

⁹ S og DF vil have øget brug af nummerpladescannere, DR, 14. oktober 2017, <https://www.dr.dk/nyheder/politik/s-og-df-vil-have-oeget-brug-af-nummerpladescannere>.